U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Lenky Kaniové v právní věci žalobkyně **L. K.**, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení,** Křížová 25, Praha 5, o žalobě vedené u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 43 Ad 77/2011, o návrhu žalobkyně na určení lhůty k provedení procesního úkonu,

takto:

I. Návrh **se zamítá.**

II. Navrhovatelka **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Žalobkyně (dále „navrhovatelka“) dne 9. 10. 2012 u Krajského soudu v Ostravě (dále „krajský soud“), podala návrh na určení lhůty k provedení procesního úkonu podle ust. § 174a zák. č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích; konkrétně požaduje, aby ve lhůtě do 21 dní od doručení tohoto návrhu byl odeslán soudní spis na adresu Univerzita Karlova v Praze, lékařská fakulta, Kateřinská 32, Praha 2, tj. provedení úkonu, který bude v souladu s Doplněním č. 1 – č. 3 vztahujícími se ke sp. zn. 43 Ad 77/2011. Jmenovaná instituce má provést vypracování odborného znaleckého posudku v oboru posudkového lékařství, kdy o nezbytnosti zadání vypracování odborného znaleckého posudku rozhodl svým rozsudkem ze dne 31. 8. 2011, č. j. 6 Ads 1/2011 - 433 Nejvyšší správní soud, přitom tímto výrokem je krajský osud vázán. Původně navrhovaný zpracovatel posudku (IPVZ Praha), kterého určil Nejvyšší správní soud je, jak sám prokázal, podjatý.

Navrhovatelka tak činí z důvodu, že zadání posudku krajským soudem je zajišťováno od 29. 9. 2011 bezvýsledně dodnes, což činí více než 1 rok a vypracování posudku není dosud zadáno, a dále s ohledem na skutečnost, že celková doba řízení ve věci u krajského soudu trvá již 6 roků, přitom žaloba, která byla podána dne 16. 10. 2006 je projednávána již potřetí (rozsudky krajského soudu dvakrát zrušil Nejvyšší správní soud na základě podané kasační stížnosti navrhovatelky).

Návrh na určení lhůty byl Nejvyššímu správnímu soudu doručen 19. 10. 2012.

K návrhu na určení lhůty se vyjádřila soudkyně krajského soudu ve věci rozhodující JUDr. Miroslava Ježovičová s tím, že dle závazného právního názoru Nejvyššího správního soudu obsaženém ve zrušujícím rozsudku ze dne 31. 8. 2011, č. j. 6 Ads 1/2011 - 433, byl ve věci vyžádán znalecký posudek, který má vypracovat Institut postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví se sídlem v Praze 10, Ruská 85 (usnesení ze dne 24. 1. 2012, č. l. 476). Žalobkyně dala souhlas s vyžádáním zpráv o jejím zdravotním stavu ke zpracování znaleckého posudku tímto institutem (č. l. 482). Institut postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví (dále IPVZ) se přípisem ze dne 14. 2. 2012 vyjádřil k problémům se členy znaleckého kolektivu, pokud jde o posuzování podjatosti jednotlivých členů (č. l. 484). K výzvě soudu sdělil IPVZ, že MUDr. Jan Boháč je pověřeným pracovníkem IPVZ a zároveň zaměstnancem ČSSZ a MUDr. Julie Wernerová není v pracovně právním vztahu k ČSSZ, ale není ani zaměstnankyní IPVZ (č. l. 504). Žalobkyně ve svém podání ze dne 16. 8. 2012 (č. l. 507) namítla podjatost MUDr. Boháče i MUDr. Wernerové. Ředitel odboru posudkové služby MUDr. Bc. Rostislav Čevela se vyjádřil dne 19. 9. 2012. Ve věci bylo dále vyžádáno vyjádření MUDr. Wernerové (č. l. 510v). Z uvedených důvodů proto nemohl být ještě spis k vypracování znaleckého posudku zaslán.

Nejvyššímu správnímu soudu bylo dne 22. 10. 2012 dodatečně zasláno krajským soudem vyjádření MUDr. Wernerové, které bylo krajskému soudu doručeno dne 17. 10. 2012, v něm jmenovaná mimo jiné konstatuje, že se vůči žalobkyni necítí být z žádného důvodu podjatá. Pro úplnost dodává, že většina znalců ve zdravotnictví, vydávajících posudky v oboru posudkového lékařství, jsou zaměstnanci buď okresních správ sociálního zabezpečení, ČSSZ nebo MPSV; to vyplývá z organizačního uspořádání posudkové služby v rezortu práce a sociálních věcí.

Návrh na určení lhůty k provedení procesního úkonu není důvodný.

Průtahy v řízení znamenají, že v soudním procesu dochází k neodůvodněně pomalému vyřizování věci napadlé příslušnému soudu či dokonce ke vzniku excesivního stavu, kdy dochází k nečinnosti soudu. Podle § 174a odst. 8 zákona o soudech a soudcích se soud při posuzování oprávněnosti návrhu na určení lhůty k provedení procesního úkonu zabývá otázkou, zda v řízení dochází k průtahům, s ohledem na složitost věci, význam předmětu řízení pro navrhovatele, postup účastníků nebo stran řízení a na dosavadní postup soudu.

Nejvyšší správní soud v projednávané věci dospěl k závěru, že návrh není oprávněný, neboť krajský soud není v případě navrhovatelky nečinný. Krajský soud, jak vyplývá ze spisového materiálu, který byl Nejvyššímu správnímu soudu postoupen, poté, kdy obdržel zrušující rozhodnutí Nejvyššího správního soudu (27. 9. 2011), v němž byl zavázán k dalšímu postupu ve věci (konkr zadání vypracování znaleckého posudku znaleckým ústavem IPVZ), činil a nadále činí potřebné úkony.

Usnesením ze dne 24. 1. 2012, č. j. 43 Ad 77/2011 - 476 vyzval krajský soud ve výroku I. navrhovatelku k udělení souhlasu s vyžádáním zpráv o její zdravotnické dokumentaci za účelem zpracování znaleckého posudku, ve výroku II. ustanovil znaleckým ústavem Institut postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví se sídlem v Praze,

Ruská 85, výrokem III. znaleckému ústavu uložil, aby ve lhůtě 2 měsíců od doručení soudního spisu vypracoval písemně ve 4 vyhotoveních znalecký posudek na níže položené otázky.

Navrhovatelka dne 2. 2. 2012 písemně sdělila krajskému soudu souhlas s vyžádáním zpráv o zdravotním stavu za účelem zpracování znaleckého posudku IPVZ.

Dne 7. 2. 2012 krajský soud zaslal výše uvedenému znaleckému ústavu soudní spis s žádostí o vypracování posudku.

Dne 27. 2. 2012 bylo krajskému soudu doručeno stanovisko IPVZ, podepsané vedoucím katedry posudkového lékařství MUDr. Janem Boháčem, v němž mimo jiné konstatuje, *„...(p)rakticky všichni posudkové lékaři z našeho pracoviště, kteří v minulosti znalecké posudky ve věci invalidity zpracovávali, včetně vedoucího katedry, navázali v různých úvazcích pracovní vztah k ČSSZ, jako svému zaměstnavateli. Vzhledem k tomu, že ČSSZ je v těchto sporech stranou žalovanou, mohla by být v konkrétních věcech namítána podjatost, a to i přesto, že jde o ústavní znalecké posudky. Při zpracování jednotlivých znaleckých posudků by nebyl problém s členy znaleckého kolektivu jiných odborností než je posudkové lékařství. Vzhledem ke specifickému obsahu posudku o invaliditě však musí být členem znaleckého kolektivu posudkový lékař. Znalecké posudky bychom podle našeho názoru byli schopni vypracovat za situace, že by účast posudkového lékaře ve znaleckém kolektivu zároveň zaměstnance ČSSZ jako žalované, nebyl posuzována jako podjatost, další možností je ustanovit členem znaleckého kolektivu posudkového lékaře z jiného resortu; ten by sice neměl vazbu na ČSSZ, nebyl by však ani externím lektorem IPVZ a neměl by tudíž vztah ke znaleckému ústavu. Popsaná situace je pro nás velice složitá....., řešení nevidíme, proto se obracíme na zadávající soud.“*
S uvedeným přípisem byl krajskému soudu vrácen zaslaný soudní spis.

Dne 1. 3. 2012 navrhovatelka podala u krajského soudu „Doplnění žaloby č. 2, v němž uvedla další otázky nezbytné k vypracování znaleckého posudku nad rámec těch, které byly zaslány IPVZ již v usnesení ze dne 24. 1. 2012, dále uvedla, že vzhledem k tomu, že ze strany IPVZ byl vrácen soudní spis pro podjatost, žádá krajský soud o relevantní vyjádření.

Dne 5. 3. 2012 navrhovatelka zaslala krajskému soudu další přípis - žádost o informaci, požadovala s ohledem na vrácení soudního spisu znaleckým ústavem, aby jí byly zaslány kompletní dokumenty, které byly IPVZ soudu zaslány a všechny informace vč. průvodního dopisu. Krajský soud sdělil navrhovatelce, které dokumenty byly zaslány, poučil ji o možnosti nahlédnout do spisu, současně ji informoval o tom, že IPVZ byl vyzván k upřesnění své námitky podjatosti stran konkrétních zaměstnanců a konkrétních důvodů, navrhovatelka odpověď soudu převzala dne 25. 4. 2012.

Dne 19. 6. 2012 zaslala navrhovatelka krajskému soudu další přípis, v němž požaduje, aby soud, neboť již zcela jistě má odpověď od IPVZ, sdělil, jakému znaleckému subjektu bude její spis zaslán a k jakému datu.

Dne 16. 7. 2012 ve svém dalším podání krajskému soudu navrhovatelka uvedla, že pokud IPVZ nemůže z důvodu podjatosti či jiných důvodů znalecký posudek zpracovat, doporučuje zaslat spis, jak již předestřela ve svém doplnění žaloby k vypracování posudku na adresu Universita Karlova v Praze, 1. lékařská fakulta, Kateřinská 32, Praha 2, současně vyslovila souhlas se zasláním spisu na tuto instituci.

Dne 3. 8. 2012 byla krajskému soudu zaslána odpověď k žádosti krajského soudu ze dne 16. 7. 2012 stran složení znaleckého kolektivu, přitom bylo uvedeno, že ve věci požadovaného posudku by se jednalo o MUDr. Jana Boháče, vedoucího katedry posudkového lékařství IPVZ, který je přitom pověřeným pracovníkem IPVZ pro jednání před soudem a zároveň zaměstnancem ČSSZ a MUDr. Julii Wernerovou, která je externí lektorkou katedry, není v pracovněprávním vztahu k ČSSZ, není ani zaměstnankyní IPVZ; uvedené bylo sděleno navrhovatelce dne 13. 8. 2012.

Dne 15. 8. 2012 navrhovatelka zaslala krajskému soudu Doplnění č. 3 – vyjádření k navrhovaným členům znaleckého kolektivu, v němž namítla podjatost MUDr. Boháče i MUDr. Wernerové. Současně navrhla změnu v obsahu žaloby, žádá, aby Institut byl vyloučen z podání znaleckého podsudku a na jeho místo byl požádán jiný zpracovatel – Univerzita Karlova, zpracovatel, který je schopen vypracovat posudek v kratší lhůtě.

Dne 24. 9. 2012 bylo krajskému soudu Ministerstvem práce a sociálních věcí k jeho žádosti ze dne 10. 9. 2012 ve věci rozhodnutí o námitce podjatosti MUDr. Wernerové, sděleno, že požadavku nelze vyhovět, neboť činnost IPVZ jako znaleckého ústavu zapsaného do seznamu znaleckých ústavů Ministerstva spravedlnosti, nespadá do resortní působnosti MPSV, pokud jde o MUDr. Wernerovou, je sice zaměstnankyní MPSV, ale její činnost jako členky znaleckého kolektivu IPVZ není s tímto pracovně právním vztahem spojena.

Dne 9. 10. 2012 podala navrhovatelka návrh na určení lhůty, v němž požaduje, aby krajský soud zaslal soudní spis Univerzitě Karlově, jakožto novému zpracovateli znaleckého posudku.

Nejvyšší správní soud z uvedeného zjistil, že se krajský soud věcí zabýval a činil a činí postupně průběžně procesní úkony, jejichž vykonání je zapotřebí. Nelze tedy konstatovat, že byl, resp. je, ve věci nečinný. Nejvyšší správní soud proto neshledal ve věci průtahy, resp. tvrzenou nečinnost.

Nepochybně lze souhlasit s navrhovatelkou, že doba řízení před soudními institucemi není dobou přiměřenou, nicméně důsledky délky soudního řízení nelze řešit v nyní vedeném řízení o určení lhůty k procesnímu úkonu, ale prostřednictvím jiných právních prostředků (viz ust. § 13 odst. 1 zák. č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem). Předmětem řízení podle § 174a zákona o soudech a soudcích nemůže být posouzení věci samé ani zde soudu nepřísluší hodnotit rozhodovací důvody ani důvody délky řízení, které jsou zde a priori založeny na opakovaném rušení rozsudku krajského soudu. V řízení o návrhu podaném dle ust. § 174a zákona o soudech a soudcích Nejvyššímu správnímu soudu přísluší zabývat důvodností návrhu stran tvrzené nečinnosti a průtahů v řízení, tedy tím, zda krajský soud v řízení je zcela nečinný, jednotlivé úkony činí bezdůvodně s velkými

časovými odstupy, provádí úkony nekoordinovaně, úkony nadbytečné, které nedůvodně řízení prodlužují, apod. Takový stav však z předloženého spisu nebyl zjištěn.

Krajský soud byl v dané věci zavázán k určitému postupu, konkr. pověřit zadáním vypracování znaleckého posudku příslušnou instituci, což krajský soud usnesením ze dne 24. 1. 2012, č. j. 43 Ad 77/2011 - 476, učinil. Následně však se v řízení vyskytly skutečnosti, k jejich vzniku krajský soud nikterak nepřispěl, a které je nutno vyřešit (mimo jiné i samotnou navrhovatelkou vznesená námitka podjatosti). Není pravdou, jak tvrdí navrhovatelka, že oslovený znalecký institut (IPVZ), který krajský soud pověřil v intencích závěru kasačního soudu vypracováním znaleckého posudku, konstatoval, resp. prokázal svoji podjatost; z jeho vyjádření pouze vyplývá, že podjatost může přicházet v úvahu, přitom vysvětlil důvody, které jsou dány organizačním uspořádáním posudkové služby v rámci rezortu MPSV. Podjatost je však nutno zkoumat u jednotlivých pracovníků, kteří se na posudku mají podílet, nelze ji a priori konstatovat obecně ve vztahu k celé instituci. Nestrannost a nezaujatost při rozhodování je jedním z hlavních předpokladů spravedlivého rozhodování a jednou z hlavních premis důvěry občanů a jiných subjektů v právo a právní stát (čl. 1 odst. 1 Ústavy ČR). Nestrannost je především subjektivní kategorií, vyjadřující vnitřní psychický vztah k projednávané věci v širším smyslu (zahrnuje vztah k předmětu řízení, účastníkům řízení, jejich zástupcům), o nichž je schopen relativně přesně referovat toliko ten, kdo má ve věci rozhodovat, v daném případě tedy konkrétní pracovníci znaleckého kolektivu, kteří se na zpracování posudku mají podílet. Krajský soud proto zcela v souladu s výše uvedeným důvody možné podjatosti poté, kdy mu byla podána informace o složení znaleckého kolektivu, zkoumal. Teprve na základě nyní zkoumané otázky možné podjatosti, o které musí být rozhodnuto, a která je otázkou sine qua non, lze v dalším řízení pokračovat dle výsledku jejího vyřešení a rozhodnout, zda zde je dán důvod ustanovit ke zpracování znaleckého posudku jiný oprávněný znalecký ústav, či nikoli.

Nejvyšší správní soud nedospěl v projednávané věci k závěru o tom, že by krajský soud byl nečinný, resp., že by postupoval v řízení nepřípustně tak, že v něm vznikají zbytečné a nedůvodné průtahy, a proto neshledal návrh oprávněný.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ust. § 174a odst. 8, větu druhou, zákona o soudech a soudcích, dle kterého hradí náklady řízení o něm stát jen tehdy, je-li návrh uznán jako oprávněný. K tomu v projednávané věci nedošlo, proto soud rozhodl tak, že navrhovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** přípustné opravné prostředky (§ 174a odst. 9 zákona o soudech a soudcích).

V Brně dne 1. listopadu 2012

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu